

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 572/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Ondrej Polák, s. r. o., Železničná 90/12, Považská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Polák, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 30/2020 (pôvodne sp. zn. 4C 90/2008), postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 26Co 206/2016 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cdo 154/2018 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 64/2011 z 13. apríla 2011 takto

rozhodol:

1. Základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 30/2020 (pôvodne sp. zn. 4C 90/2008) **porušené bolo.**
2. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadost'učinenie každému po **4 000 eur**, ktoré im **je** Okresný súd Piešťany **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Sťažovateľom **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia spolu **589,21 eur**, ktorú **je povinný** Okresný súd Piešťany zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje.**

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. októbra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom všeobecných súdov označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní a priznal im finančné zadostučinenie v súhrne 10 000 eur pre každého z nich. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 64/2011 z 13. apríla 2011 vyslovil porušenie ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov. Od vydania tohto nálezu uplynulo viac ako 10 rokov. Sťažovatelia ďalej popísali priebeh napadnutého konania na všetkých stupňoch sústavy súdov v podstatnom takto:

2. Okresný súd rozsudkom č. k. 4C 90/2008 z 31. októbra 2012 čiastočne vyhovel žalobe a čiastočne ju zamietol. Po odvolaní strán sporu krajský súd uznesením č. k. 11Co 50/2013 z 23. júla 2014 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 20. apríla 2016 zamietol žalobu v celom rozsahu s odôvodnením, že žalovaný nie sú pasívne vecne legitimovaní. Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 26Co/206/2016 zo 14. februára 2017 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali dovolanie 30. mája 2017, ktoré bolo doručené najvyššiemu súdu okresným súdom až 4. októbra 2018. Najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/154/2018 z 22. júla 2020 zrušil dovolaním napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že žalovaný je správne označený a pasívne vecne legitimovaný, a prikázal okresnému súdu konať a rozhodnúť v merite veci. Uznesenie dovolacieho súdu bolo doručené okresnému súdu 7. augusta 2020. Okresný súd následne nariadil a zrušil 4 termíny pojednávania a nariadil termín na 21. december 2021.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, keďže 29. júna 2004 podali žalobu o náhradu škody na zdraví a vecnej škody spôsobenej dopravnou nehodou z 11. septembra 2001 a ani po 17 rokoch nie je vo veci právoplatne rozhodnuté napriek ústavným súdom vyslovenému príkazu vo veci konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovatelia poukazujú na to, že sú „*dlhé roky v stave právnej neistoty, pochybnosti a beznádeje. Naše oprávnené nároky nie sú ani po dlhých rokoch od škodovej udalosti (dve desaťročia) nie že neuspokojené, ale nie je o nich ani rozhodnuté. Súdy všetkých stupňov konajú neprimerane dlho, medzi jednotlivými úkonmi súdov sú neadekvátne lehoty, Okresný súd Piešťany nedôvodne ruší už vytyčené termíny pojednávania. My sťažovatelia čoraz viac nadobúdame presvedčenie, že zo strany súdu ide o neschopnosť rozhodnúť, alebo priamo o zaujatosť. Ako občanom je nám upierané právo, zaručené Ústavou SR, a to právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Naše nároky uplatnené v konaní nie sú po stránke skutkovej, ani po stránke právnej tak zložité, aby súdy nemohli už dávno vo veci spravodlivo rozhodnúť. Nakoniec ani prípadná skutková a právna zložitosť veci neodôvodňuje, aby konanie len doteraz*

trvalo 17 rokov. Dlhé roky prebiehajúci spor nás značne zaťažuje psychicky, finančne aj časovo... My sťažovatelia sme presvedčení, že prietahy v konaní spôsobil a je za ne zodpovedný najmä Okresný súd Piešťany, ale čiastočne i Krajský súd v Trnave a Najvyšší súd SR. Navrhujeme, aby takýto názor prijal aj Ústavný súd SR a navrhujeme, aby bolo finančné zadostučinenie rozdelené medzi súdy tak, že Okresný súd Piešťany uhradí každému z nás po 6 000 €, Krajský súd v Trnave po 2 000 € a Najvyšší súd SR po 2 000 €.“

4. Ústavný súd z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v súvislosti s napadnutým konaním o náhradu škody bol vydaný nález č. k. I. ÚS 64/2011 z 13. apríla 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 20. mája 2011, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 90/2008, prikázal mu konať vo veci bez zbytočných prietahov, priznal každému sťažovateľovi finančné zadostučinenie po 1 000 eur a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

5. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 572/2021 z 2. decembra 2021 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom všeobecných súdov v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 64/2011 z 13. apríla 2011 a tú časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie svojho práva pred nadobudnutím právoplatnosti predmetného nálezu, ústavný súd odmietol z dôvodu prekážky právoplatne rozhodutej veci ako neprípustnú.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu, napadnuté konanie a replika sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Predseda okresného súdu listom č. k. Spr 516/2021 z 15. decembra 2021 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní, popísal priebeh napadnutého konania v skúmanom období a vyslovil nesúhlas s uplatnenou výškou finančného zadostučinenie, ktorú považuje za neprimeranú a neopodstatnenú.

II.2. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Predseda krajského súdu sa vyjadril k sťažnosti listom č. k. Spr 513/21 zo 17. decembra 2021 s tým, že vychádzal z údajov elektronickej evidencie, pretože spis okresného súdu k dispozícii nemal. Z takto zistených informácií poukázal na to, že krajský súd k predĺženiu konania neprispel, pretože na krajskom súde prebiehalo konanie od 16. augusta 2016 do meritórneho rozhodnutia 14. februára 2017, teda v rozsahu 6 mesiacov a v roku 2013 s rozhodnutím 23. júla 2014. Preto konštatoval, že nezistil prietahy spôsobené krajským súdom.

II.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

8. Podpredsedníčka najvyššieho súdu listom č. k. KP 3/2021-547 z 20. decembra 2021 súhlasila s upustením od pojednávania a pripojila vyjadrenie člena senátu konajúceho vo veci, ktorý uviedol, že konanie bolo najvyšším súdom vedené od 4. októbra 2018 do meritórneho rozhodnutia 22. júla 2020 a spis bol vrátený okresnému súdu 4. augusta 2020. V tejto súvislosti poukázal najvyšší súd na to, že právna neistota sťažovateľov v dovolacom konaní bola odstránená a netrvá. Najvyšší súd vo veci konal 21 mesiacov, čo nemožno považovať za neprimerané, najmä s poukazom

na zaťaženosť sudcov občianskoprávneho kolégia, vybavovanie vecí podľa poradia a štandardnú dĺžku napadnutého dovolacieho konania pre zložitejšie veci. Poukázal tiež na to, že v predchádzajúcom období bola vec prípisom vrátená 27. septembra 2017 po mesiaci od nápadu na najvyšší súd (23. augusta 2017) ako predčasne predložená.

II.4. Napadnuté konanie:

9. Z predloženého spisového materiálu vyplýva v podstatnom tento priebeh napadnutého konania:

Žaloba bola podaná na okresnom súde 6. júla 2004 (sťažovatelia v postavení žalobcov) o náhradu škody spôsobenej na zdraví (zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia) žalobcovi v I. rade dopravnou nehodou a vecnú škodu a žalobcovi v II. rade náhradu škody na motorovom vozidle a žalobkyňa v III. rade si uplatnila náhradu vecnej škody spôsobenej dopravnou nehodou.

Rozhodné obdobie (po 20. máji 2011):

Dňa 29. júna 2011 bol predložený okresnému súdu kontrolný znalecký posudok.

Okresný súd uskutočnil pojednávanie 26. septembra 2012 a 10. októbra 2012 a 31. októbra 2012 bol vyhlásený rozsudok č. k. 4C/90/2008-309.

Dňa 16. novembra 2012 žalovaný podal odvolanie, 20. novembra 2012 podali odvolanie žalobcovia (sťažovatelia) a 21. novembra 2012 podal odvolanie vedľajší účastník.

Krajskému súdu bol spis na odvolacie konanie doručený 5. februára 2013. Krajský súd uskutočnil pojednávanie 9. júla 2014 a 23. júla 2014 vyhlásil uznesenie č. k. 11Co 50/2013, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu extrémneho rozporu skutkových zistení a právnych záverov a nesprávneho právneho posúdenia, ako aj nedostatku riadneho odôvodnenia.

Spis bol okresnému súdu vrátený 20. augusta 2014. Pojednávanie sa uskutočnilo 13. februára 2015.

Okresný súd uznesením z 10. decembra 2015 pripustil zmenu petitu.

Dňa 20. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol okresným súdom vyhlásený rozsudok č. k. 4C 90/2008-434, ktorým súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

Žalobcovia podali odvolanie 8. júna 2016, spis bol predložený krajskému súdu na odvolacie konanie 10. augusta 2016. Krajský súd vyhlásil 14. februára 2017 č. k. 26Co 206/2016, ktorým potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu. Lehota na vyhotovenie rozsudku bola predĺžená do 10. apríla 2017. Spis bol okresnému súdu vrátený 12. apríla 2017.

Žalobcovia podali 2. júna 2017 dovolanie, spis bol najvyššiemu súdu predložený 23. augusta 2017 a zaregistrovaný pod sp. zn. 6Cdo 142/2017. Pre nedostatky v procesnom postupe okresného súdu pred predložením veci na dovolacie konanie bol spis ako predčasne predložený vrátený okresnému súdu 6. októbra 2017.

Spis bol opätovne predložený najvyššiemu súdu 4. októbra 2018 a zaregistrovaný pod sp. zn. 6Cdo 154/2018. Najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo 154/2018 z 22. júla 2020 (ppl 10. septembra 2020) zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 26Co/206/2016 zo 14. februára 2017 a rozsudok

okresného súdu č. k. 4C/90/2008 z 20. apríla 2016 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s poukazom na nesprávne právne posúdenie pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 1. rade.

Spis bol vrátený okresnému súdu 7. augusta 2020 a 17. septembra 2020 bol pridelený zákonnému sudcovi pod novou sp. zn. 6C/30/2020.

Okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. február 2021, 24. máj 2021, 5. október 2021 a 21. december 2021, všetky boli zrušené z dôvodu zákonnej prekážky (Covid, núdzový stav, mimoriadny stav). Ostatne je nariadený termín na 15. marec 2022.

II.3. Replika sťažovateľov:

10. Sťažovateľom ústavný súd zaslal na vedomie vyjadrenie okresného, krajského a najvyššieho súdu. Vo svojej reakcii podaním z 26. januára 2022 sťažovatelia zotrvali na svojej sťažnosti, poukázali na to, že vyjadrenie okresného súdu sa týka len obdobia po doručení uznesenia najvyššieho súdu z 22. júla 2020, a vo vyjadrení opomína vysvetliť obdobie od 22. júna 2011 (prvá ústavná sťažnosť pre prietahy v konaní) do 4. októbra 2018, keď bol súdny spis v dôsledku dovolania doručený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. S výnimkou obdobia, keď bola vec v dôsledku odvolania dvakrát na krajskom súde, za dĺžku konania a prietahy zodpovedá okresný súd, čo uznal sám, keď sa predseda okresného súdu za prietahy ospravedlnil. S vyjadrením predsedu krajského súdu sťažovatelia nesúhlasia, pretože obe rozhodnutia krajského súdu boli chybné a protiprávne. V dôsledku dovolania ich najvyšší súd zrušil v prospech žalobcov a vyslovil zásadný právny názor, ktorým uznal oprávnenosť nároku žalobcov i to, že žalovali správny subjekt. Krajský súd tak svojím dvojnásobným protiprávnym rozhodnutím nepochybne spôsobil v celom konaní prietahy. Sťažovatelia ďalej uviedli, že nepovažujú dĺžku konania na najvyššom súde 21 mesiacov za primeranú.

Sťažovatelia uviedli, že nie sú povinní hodnotiť a tolerovať objektívne prekážky, pre ktoré súdy nekonali bez prietahov, faktom však zostáva, že konanie nie je doteraz právoplatne skončené, nie je vyhlásené ani prvostupňový rozsudok. Od podania žaloby uplynulo viac ako 17 rokov, od posledného rozhodnutia ústavného súdu o prietahoch uplynulo takmer 11 rokov a ukončenie veci je stále v nedohľadne. Sťažovatelia vnímajú celé konanie ako jeden súvislý celok, prietahy neustále trvajú a okresný súd nie je schopný vo veci rozhodnúť. Od 22. júla 2020, keď bolo doručené okresnému súdu uznesenie o dovolaní, nebol schopný uskutočniť ani jediné pojednávanie. Nariadené termíny ruší údajne z dôvodu pandémie a zákonných prekážok, hoci v iných veciach koná.

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu, krajského a najvyššieho súdu v napadnutom konaní došlo v skúmanom období k porušeniu

základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

16. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade škody na zdraví a vecnej škody spôsobenej dopravnou nehodou tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov s ustálenou judikatúrou. Vyšší stupeň skutkovej náročnosti ústavný súd vzhliadol v potrebe znaleckého dokazovania z dvoch odvetví s potrebou vyhotovenia aj kontrolného znaleckého posudku znaleckým ústavom. Uvedené dôkazné prostriedky síce sú relevantné pre meritórne posúdenie veci v pokračujúcom konaní, avšak okresný súd zamietol žalobu z dôvodu nedostatku legitimácie žalovaného po takmer 12 rokoch prebiehajúceho konania, k čomu výsledky znaleckého dokazovania neboli potrebné.

17. Predmetom napadnutého konania je náhrada škody na zdraví a náhrada vecnej škody, ktorý je z hľadiska posúdenia dĺžky konania považovaný za obzvlášť prioritizovaný z dôvodu jeho mimoriadneho významu pre poškodených.

18. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovatelia čiastočne prispeli k predĺženiu predmetného konania, najmä opakovanými návrhmi

na zmenu žaloby v priebehu konania. Uvedený príspevok sťažovateľov k dĺžke konania ústavný súd zohľadnil pri určení výšky finančného zadosťučinenia.

19. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecných súdov v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20. Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd dosiaľ koná vo veci náhrady škody na zdraví a vecnej škody viac ako 17 rokov, čo je z ústavného hľadiska celkom neakceptovateľná dĺžka konania. Po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu, ktorý vyslovil príkaz konať v tejto veci bez zbytočných prietahov, uplynulo viac ako 11 rokov s tým, že ku dňu rozhodovania ústavného súdu je vec v štádiu bez existencie nezrušeného meritórneho rozhodnutia čo i len na prvom stupni konania. Už len vzhľadom na extrémnu dĺžku konania nie je nevyhnutné sa bližšie zaoberať efektívnosťou jednotlivých procesných úkonov. Napriek tomu ústavný súd zistil, že v skúmanom období okresný súd vydal rozsudok (31. októbra 2012), ktorý odvolací súd zrušil s poukazom na extrémny nesúlad skutkových zistení s právnym posúdením veci a nedostatok jeho riadneho odôvodnenia. V období takmer dvoch rokov od augusta 2014 (po vrátení veci z odvolacieho konania) do apríla 2016 (vydaný v poradí druhý rozsudok) okresný súd uskutočnil len jediné pojednávanie. Okresný súd predčasne predložil vec na dovolacie konanie, čo spôsobilo predĺženie z dôvodu jeho vrátenia, a o dovolaní z 2. júna 2017 sa tak začalo efektívne konať na dovolacom súde až 4. októbra 2018. Po vrátení veci z dovolacieho konania 7. augusta 2020 okresný súd nariadil pojednávania, avšak žiadne z nich sa dosiaľ neuskutočnilo. V tejto súvislosti síce ústavný súd prihliada na objektívne prekážky (pandémia), ale konštatuje, že ňou nie je možné ospravedlniť úplnú nečinnosť okresného súdu v 18 rokoch trvajúcim konaní o náhrade škody na zdraví, keďže za sprísnených epidemiologických opatrení bolo možné od augusta 2020 dosiaľ pojednávanie uskutočniť. Popísaný postup okresného súdu v konaní *prima facie* nemožno hodnotiť ako sústredený a efektívne smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

21. Ústavný súd s prihliadnutím na neakceptovateľnosť celkovej dĺžky konania aj dĺžky konania v hodnotenom období zistenému neefektívnemu postupu okresného súdu a obdobiam jeho nečinnosti po skoršom príkaze konať bez zbytočných prietahov, ako aj s prihliadnutím na mimoriadny význam predmetu konania pre sťažovateľov dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Krajský súd konal v odvolacom konaní od predloženia spisu 5. februára 2013, 9. júla 2014 uskutočnil pojednávanie a 23. júla 2014 vyhlásil uznesenie. Spis bol okresnému súdu vrátený 20. augusta 2014. O v poradí druhom odvolaní krajský súd konal v období od 10. augusta 2016, rozsudok vyhlásil 14. februára 2017, lehota na jeho písomné vyhotovenie bola predĺžená a spis bol okresnému súdu vrátený 12. apríla 2017. Dĺžke konania pred odvolacím súdom neprimeranosť vytknúť nemožno a ústavný súd nezistil ani neefektívnosť v jeho postupe, preto konštatuje,

že nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní a nevyhoveli tejto časti ich ústavnej sťažnosti (bod 4 nálezu).

23. Vo vzťahu k dovolaciemu konaniu ústavný súd konštatuje, že po riadnom predložení veci 4. októbra 2018 najvyšší súd rozhodol uznesením z 22. júla 2020 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie 7. augusta 2020. Uvedená dĺžka konania je akceptovateľná pre konanie na jednom stupni sústavy súdov. Preto ústavný súd konštatuje, že nezistil porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a nevyhoveli tejto časti ústavnej sťažnosti (bod 4 nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 64/2011 vyslovil právoplatným nálezom príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, nebolo potrebné takýto príkaz opakovať, a preto návrhu v tejto časti nevyhoveli (bod 4 nálezu).

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania po náleze ústavného súdu a neefektívny postup okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 eur pre každého zo sťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Trovy konania

29. Úspešní sťažovatelia si uplatnili právo na náhradu trov konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby spoločných pre dvoch sťažovateľov (po 50%) v roku 2021 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a jedného úkonu v roku 2022 (podanie vyjadrenia) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 589,21 eur (výrok 3 nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu